

Asia: VN/21234/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta (ASA-lain muuttaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rakennusliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta (ASA-lain muuttaminen)

Luonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annettua lakia (452/2020 jäljempänä ASA-laki) siten, että lain soveltamisala laajenisi kattamaan lisääntymiselle vaaralliset tekijät.

Luonnoksessa ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin osaltaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/431 työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta annetun direktiivin 2004/37/EY (jäljempänä syöpädirektiivi) muuttamisesta. Päivitysdirektiivin myötä syöpädirektiivin soveltamisala laajeni kattamaan lisääntymiselle vaaralliset aineet.

Syöpädirektiivin päivitysdirektiivin mukaan lisääntymiselle vaarallisille aineille altistuvien työntekijöiden altistumistietoja tulee säilyttää kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti vähintään viisi vuotta altistumisen päättymisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriön luonnoksessa keskeisin muutos olisi työnantajan luettelontovelvollisuuden laajeneminen lisääntymiselle vaarallisiin tekijöihin ja niille altistuviin

työntekijöihin. Esityksessä ehdotetaan, että työnantajan tulisi pitää luetteloa lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä ja niille altistuvista työntekijöistä ja säilyttää nämä tiedot viisi vuotta viimeisen tiedon merkitsemisestä luetteloon. Tietoja lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneista työntekijöistä ei ilmoitettaisi eteenpäin valtakunnalliseen ASA-rekisteriin.

Rakennusliitto ei pidä hyvänä luonnoksessa olevaa esitystä sitä, että hallituksen esitykseksi tulisi työnantajan pitämä luettelo lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä ja niille altistuvista työntekijöistä ja luettelon tietoja työnantajan tulisi säilyttää viisi vuotta viimeisen tiedon merkitsemisestä luetteloon.

Lain valmistelutyön yhteydessä on tarkasteltu ehdotetun keskeisen muutoksen vaihtoehtoisiksi toteuttamistavaksi kahta vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa yksi työnantaja ilmoittaisi tiedot ASA-rekisteriin, jossa niitä säilytettäisiin yhtä pitkään kuin muita ASA-rekisteriin ilmoitettavia tietoja. Vaihtoehdossa kaksi työnantaja ilmoittaisi tiedot ASA-rekisteriin, mutta niitä säilytettäisiin lyhyemmän ajan kuin muita ASA-rekisteriin ilmoitettavia tietoja.

Rakennusliiton mielestä luonnoksessa hallituksen esitykseksi tulisi olla lainvalmistelussa tunnistettu vaihtoehto yksi. Vaihtoehdossa yksi työnantaja ilmoittaisi vaadittavat tiedot ASA-rekisteriin, jossa niitä säilytettäisiin yhtä pitkään kuin muita ASA-rekisteriin ilmoitettavia tietoja.

Työterveyslaitoksen arvion mukaan vaihtoehdon 2 toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat vähintään 83 000 euroa ja vuosittaiset ylläpitokustannukset noin 26 000 euroa. Työterveyslaitoksen arvion mukaan vaihtoehtoisen toteuttamistavan yksi mukaiset toteuttamiskustannukset olisivat noin 45 000 euroa ja vuosittaiset ylläpitokustannukset noin 16 000 euroa.

Työterveyslaitoksen arvioon perustuvat maltillinen kertakorvaus toteuttamiskustannuksesta ja vuosittaiset ylläpitokustannukset lisääntyneestä rekisterityöstä tulee pystyä rahoittamaan Työterveyslaitokselle osoitettavalla lisärahoituksella.

Rakentamisen toimialoilta työnantajat ilmoittavat jo työntekijänsä ASA- rekisteriin silloin kun nämä työssään kohtaavat altisteina mm. asbestin, ruostumattoman metallin hitsauksen huurun ja nyt viimeisimpinä kvartsiipölyn. Rakennusliitto pitää tärkeänä sitä, että työnantajien ASA- rekisteriin ilmoittamat työntekijän altistustiedot voitaisiin siirtää ASA- rekisterin rajapinnasta työntekijöiden omakantatietoihin. Työntekijän terveyden tilan arvioinnin yhteydessä on myös lääkärin hyvä tunnistaa työntekijän omakannasta altistumistiedot kestollisesti ja altisteittain. Tästä olisi hyötyä sekä kansanterveydellisessä mielessä että työntekijän yksilötason.

ASA- Rekisterin toimintoja tulee edelleen kehittää. ASA- rekisteristä saatavaa tietoa tulisi pystyä hyödyntämään paremmin. Työsuojeluviranomaiselle suoduin oikeuksin työsuojeluviranomainen pystyisi näin paremmin kohdentamaan työpaikkavalvontaa yrityksiin.

Kunnioitavasti

Rakennusliitto ry

Jääskeläinen Reino
Rakennusliitto ry